

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14.12.2011, sp. zn. 3 Tdo 1595/2011, ECLI:CZ:NS:2011:3.TDO.1595.2011.1

Číslo: 58/2012

Právní věta: Jestliže se pachatel dopustil trestného činu násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku tak, že najížděl jím řízeným automobilem na služební vozidlo, v němž se nacházeli vůči němu zasahující příslušníci Policie České republiky, jsou splněny podmínky ustanovení § 73 odst. 1 tr. zákoníku pro uložení trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel, neboť je dána souvislost spáchaného trestného činu se zakazovanou činností.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 14.12.2011

Spisová značka: 3 Tdo 1595/2011

Číslo rozhodnutí: 58

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Násilí proti úřední osobě, Zákaz činnosti

Předpisy: § 325 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku

§ 325 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku

§ 73 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného M. K. proti rozsudku Krajského soudu v Brně, pobočka v Jihlavě, ze dne 6. 4. 2011, sp. zn. 42 To 64/2011, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou pod sp. zn. 1 T 42/2010.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 13. 1. 2011, sp. zn. 1 T 42/2010, byl obviněný M. K. uznán vinným zločinem násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) trestního zákoníku (tj. zákona č. 40/2009 Sb., účinného od 1. 1. 2010 /dále jen „tr. zákoník“/) na tom skutkovém základě, že dne 16. 9. 2010 v době kolem 05.50 hod. po silnici v místní části N. Z. na území obce S. Z., řídil nákladní automobil značky LIAZ, a v okamžiku, kdy se jej poblíž autobusové zastávky snažila zastavit hlídka Obvodního oddělení Policie ČR V. M. ve složení pprap. O. K. a pprap. M. Č. jedoucí mimo silnici ve služebním vozidle značky Škoda Octavia v barevném provedení Policie ČR, u kterého byla v té době rozsvícena výstražná světla modré barvy doplněná červeně svítícím nápisem Stop/Policie, začal najíždět levým předním kolem svého vozidla směrem k motorové části

pravé přední strany policejního vozidla, přiblížil se ke služebnímu vozidlu na vzdálenost kratší dvou metrů, na což řidič služebního vozidla pprap. O. K. musel reagovat tak, že začal se služebním vozidlem couvat, aby zabránil střetu, ke kterému pouze s ohledem na tento manévr nedošlo, přičemž obžalovaný pak pokračoval v jízdě, nereagoval na výstražná světla modré barvy s červeně svítícím nápisem Stop/Policie doplněná zvukovým výstražným zařízením použitá policejní hlídkou při jeho pronásledování a vozidlo odstavil ve volně přístupném dvoře náležejícím k jím obývanému domu č. 2, kde byl policejní hlídkou zadržen“. Za to mu byl podle § 325 odst. 2 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří roků, a podle „§ 73 odst. 1“ tr. zákoníku trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu tří roků.

O odvolání obviněného do výroku o trestu zákazu činnosti z předmětného rozsudku rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Brně, pobočka v Jihlavě, rozsudkem ze dne 6. 4. 2011, sp. zn. 42 To 64/2011, jímž podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. napadený rozsudek zrušil ve výroku o uloženém trestu zákazu činnosti a za podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. poté nově rozhodl tak, že se obviněnému ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu tří roků podle § 73 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku. Rozsudek odvolacího soudu nabyl právní moci dne 6. 4. 2011 (§ 139 odst. 1 písm. a/ tr. ř.).

Proti shora citovanému rozhodnutí odvolacího soudu podal obviněný M. K. následně dovolání, přičemž uplatněným dovolacím důvodem byl důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.

V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku dovolatel uvedl, že s rozhodnutím odvolacího soudu a stejně tak s rozsudkem soudu prvního stupně ve výrocih o trestu zákazu činnosti nemůže souhlasit. V uvedené souvislosti namítl, že účelem trestu zákazu činnosti je přímo zabránit pachateli v páchání další trestné činnosti, které se v rámci této činnosti dopustil. Trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel je pak zpravidla ukládán pachatelům, kteří porušením svých povinností řidičů způsobí na majetku či zdraví ostatních škodu, nebo svým bezohledným chováním v rámci řízení vozidla riziko vzniku škod značně zvyšují. Dovolatel je přesvědčen, že nebezpečnost jeho jednání v nyní projednávané věci nevyplývá přímo a bezprostředně z povahy řízení motorového vozidla. Právě přímost a bezprostřednost, která se při ukládání tohoto specifického druhu trestu vyžaduje, zde chybí. Za vinu mu bylo kladeno násilné jednání vůči úřední osobě. Pokud k němu došlo při řízení motorového vozidla, lze v tom spatřovat pouze okolnost nahodilou. Jinými slovy, závadné jednání dovolatele v projednávané věci nevychází přímo ze samotné povahy a charakteru činnosti, kterou je samotné řízení motorového vozidla. Na motorové vozidlo je zde třeba pohlížet pouze jako na předmět užitý ke spáchání trestného činu. Tato skutečnost se také promítla do právní kvalifikace podle přísnější skutkové podstaty, kdy užití motorového vozidla bylo posouzeno jako přitěžující okolnost (se zbraní). Hlavním objektem trestného činu podle § 325 tr. zákoníku je nerušený výkon pravomoci úředních osob, nikoliv bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích. Z výše uvedených důvodů má dovolatel za to, že uložený trest odnětí svobody s podmíněným odkladem výkonu plně postačoval k naplnění všech funkcí trestní sankce. Naproti tomu trest zákazu činnosti mu byl uložen v rozporu se zásadou obsaženou v § 38 odst. 2 tr. zákoníku. Svým jednáním totiž neprojevil nespolehlivost či nezpůsobilost k řízení motorových vozidel.

Proto v závěru svého dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací podle ustanovení § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočka v Jihlavě, ze dne 6. 4. 2011, sp. zn. 42 To 64/2011, a věc tomuto soudu „vrátil“ k novému projednání a rozhodnutí.

Opis dovolání obviněného byl předsedkyní senátu soudu prvního stupně za podmínek § 265h odst. 2

tr. ř. zaslán k vyjádření nejvyššímu státnímu zástupci, jemuž byl doručen dne 5. 12. 2011. K dnešnímu dni však dovolací soud neobdržel vyjádření nejvyššího státního zástupce k dovolání ani žádný jiný přípis, jímž by deklaroval zájem tohoto svého práva, jakož i práva vyplývajícího z ustanovení § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř., využít. Na tomto místě je třeba připomenout, že vyjádření nejvyššího státního zástupce k dovolání obviněného či naopak vyjádření obviněného k dovolání nejvyššího státního zástupce není podmínkou pro projednání podaného dovolání a zákon v tomto směru nestanoví žádnou lhůtu, jejíž marného uplynutí by dovolací soud byl povinen vyčkat.

Obviněný M. K. je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Dovolání bylo podáno v zákonné dvouměsíční dovolací lhůtě (§ 265e odst. 1 tr. ř.), prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 věta první tr. ř.) a současně splňuje formální a obsahové náležitosti předpokládané v ustanovení § 265f odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) dále zkoumal, zda v předmětné věci jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 265a tr. ř. Shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř. per analogiam.

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí posoudit otázku, zda konkrétní důvody, o které obviněný dovolání opírá, lze podřadit pod dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., na který je v dovolání odkazováno.

Dovolací důvod obsažený v § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. může být naplněn ve dvou alternativách spočívajících v tom, že obviněnému byl uložen buď takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl obviněný uznán vinným. Druhem trestu, který zákon nepřipouští, se rozumí zejména případy, v nichž byl obviněnému uložen některý z druhů trestů uvedených v § 52 tr. zákoníku bez splnění těch podmínek, které zákon předpokládá (§ 37 odst. 1 tr. zákoníku), tj. pokud v konkrétním případě určitému pachateli za určitý trestný čin nebylo možno uložit některý druh trestu s ohledem na jeho zvláštní zákonné podmínky. Takovým nepřípustným druhem trestu je i uložení trestu zákazu činnosti za trestný čin, který nebyl spáchán v souvislosti s projednávanou trestnou činností (§ 73 tr. zákoníku).

Pokud dovolatel namítl, že uložení trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel v jeho případě představuje nepřípustné rozšíření trestní represe, neboť zakázaná činnost bezprostředně nesouvisela s činností trestnou, kterou byl shledán vinným, jde o námitku z hlediska důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. právně relevantní. Při posuzování její opodstatněnosti dospěl Nejvyšší soud k následujícím závěrům:

Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku „soud může uložit trest zákazu činnosti na jeden rok až deset let, dopustí-li se pachatel trestného činu v souvislosti s touto činností“. Tato souvislost spáchaného trestného činu s činností, která může být zakázána, musí být užší, přímá či bezprostřední, i když činnost, kterou lze zakázat, nemusí být znakem objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu. Trestně právní teorie Srov. např. Šámal, P. a kol.: Trestní zákoník I - komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 818. připouští souvislost spáchaného trestného činu s činností, která může být zakázána, nejen v případech, kdy byl trestný čin spáchán přímo při výkonu určité činnosti, ale postačí, jestliže tato činnost poskytla pachateli příležitost ke spáchání trestného činu nebo spáchání trestného činu alespoň usnadnila. Na přímou souvislost spáchaného trestného činu s činností, která má být zakázána, lze usuzovat z toho, že tato činnost nepostrádá věcný (vnitřní, účelový), místní a časový vztah ke spáchanému trestnému činu.

K argumentaci dovolatele je nutno dále v obecné rovině uvést, že účelem trestu je zabránit pachateli v páchaní další trestné činnosti tím, že bude po určitou dobu vyřazen z možnosti zastávat a

vykonávat zaměstnání, povolání či funkci nebo vykonávat činnosti, k nimž je zapotřebí zvláštního povolení a jejichž výkon upravují zvláštní předpisy. Jde tedy o zamezení tomu, aby pachatel vykonával takové aktivity, k nimž se vyžaduje určitá morální a odborná způsobilost a které zneužil nebo využil ke spáchání trestného činu nebo trestným činem vyvolal vážné pochybnosti o své způsobilosti k výkonu této činnosti.

V projednávané trestní věci oba soudy tyto obecné zásady, pokud obviněnému (dovolateli) uložily mj. trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel (zde na dobu tří let), neporušily.

Trestné jednání obviněného zjištěné provedeným dokazováním a popsané v tzv. skutkové větě výroku rozsudku soudu prvního stupně, jímž naplnil skutkovou podstatu trestného činu (zločinu) násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku, spočívalo v tom, že dne 16. 9. 2010 v době kolem 05.00 hodin řídil nákladní automobil zn. LIAZ a v okamžiku, kdy se jej snažila zastavit policejní hlídka ve služebním vozidle v barevném provedení Policie ČR, s rozsvícenými modrými světly doplněnými červeně svítícím nápisem Stop/Policie, začal na služební vozidlo najíždět, tím donutil policisty k úhybnému manévru, aby nedošlo k bezprostředně hrozícímu střetu obou vozidel, a aniž by reagoval na výstražná světla a zvukové zařízení použité následně policejní hlídkou při jeho pronásledování, pokračoval dál v cestě až k jím obývanému domu, kde vozidlo odstavil ve volně přístupném dvoře.

Zjištěné skutkové okolnosti i podle názoru Nejvyššího soudu uložení trestu zákazu činnosti spočívajícího v zákazu řízení všech motorových vozidel plně odůvodňují. Obviněný vědomě zneužil řízení motorového vozidla (zde dokonce neporovnatelně většího nákladního automobilu oproti služebnímu vozidlu zasahujících policistů) ke spáchání trestného činu (zločinu) násilí proti úřední osobě (zde služební úkony plnícím policistům). Následek spočívající minimálně v poškození služebního vozidla policie nezpůsobil jediné proto, že člen policejní hlídky pprap. O. K. na jeho útok reagoval tak, že začal okamžitě couvat, a tím mu vynuceně uvolnil cestu k pokračování v další jízdě (úniku).

Už tím obviněný vyvolal důvodné pochybnosti o své morální způsobilosti řídit motorové vozidlo, když ho neváhal užít ani jako zbraň (v právním slova smyslu) vůči cizímu majetku, případně zdraví, tedy zjevně v rozporu s účelem, k němuž motorové vozidlo má při provozu na pozemní komunikaci sloužit. Odhlédnout přitom nelze ani od skutečnosti, že dovolatel v rámci svého jednání nerespektoval jednu ze základních povinností řidiče uvedenou v ustanovení § 4 odst. b) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ukládající účastníkovi silničního provozu řídit se pokyny policisty, resp. pokyny osob oprávněných k zastavování vozidel podle § 79 odst. 1 téhož předpisu.

Lze tedy uzavřít, trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel tudíž není takovým druhem trestu, který by v dovolatelově případě zákon nepřipouštěl. Současně nebyla naplněna ani druhá alternativa důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., neboť trest byl vyměřen v rámci zákonné trestní sazby. Dovoláním napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně, pobočka v Jihlavě, tak lze ve vytýkaném rozsahu považovat za zákonné a věcně správné.

Vzhledem k tomu, že dovolání obviněného M. K. nebylo shledáno jakkoliv opodstatněným, Nejvyšší soud je podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. bylo o odmítnutí dovolání rozhodnuto v neveřejném zasedání.